

GMINNY
PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
na lata 2022-2024

OPATOWIEC
2022

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
I. Uwarunkowania prawne	4
II. Diagnoza społeczno – demograficzna Gminy Opatowiec	6
III. Analiza SWOT	16
IV. Założenia programu	20
V. Adresaci programu	21
VI. Cele Programu	22
VII. Zasoby	27
VIII. Przewidywane efekty	28
IX. Źródła finansowania	28
X. Monitoring i ewaluacja	28
XI. Podsumowanie	29
Spis tabel	30
Wykaz zastosowanych skrótów	31

Wstęp

Nie ma jednej uniwersalnej definicji rodziny. Dla potrzeb ustawy o pomocy społecznej stworzono definicję rodziny rozumianej jako: *osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące*.

Rodzina to niewątpliwie podstawowa i najważniejsza komórka społeczna. Jest pierwszym i naturalnym środowiskiem człowieka. Prawidłowe relacje rodzinne mają wpływ na to, jak kształtują się w przyszłości nasze wartości i stosunki w społeczeństwie. Rodzina w sposób świadomy jak i nieświadomy oddziałuje na o osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie.

Rodzina jest najbardziej trwałym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Rodzina wobec swoich członków pełni funkcje: *prokreacyjną, ekonomiczną, opiekuńczą, socjalizacyjną, wychowawczą, religijną*. Nie wszystkie jednak rodziny realizują powyższe założenia.

Styl życia i panująca w rodzinie atmosfera decydują o tym jak dziecko, kolejno dorosły człowiek wykorzystuje zasób zdobytych doświadczeń. W przypadku wystąpienia jakiegokolwiek dysfunkcjonalności rodziny dziecko ma prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 jest kontynuacją Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021, zakłada skoncentrowanie się nie tylko na problemach dziecka, ale także na szeroko pojmowanej sytuacji całej rodziny, ujmując także pomoc i wsparcie dla kobiet z zagrożoną ciążą, narodzin dziecka z nieuleczalną chorobą, podjęcie działań uwzględniających umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej, w celu umożliwienia mu powrotu do rodziny biologicznej. Działaniom profilaktycznym, mającym na celu stworzenie dziecku odpowiednich warunków życia w jego środowisku rodzinnym, muszą towarzyszyć działania na rzecz doskonalenia i rozwoju różnych form pieczy zastępczej.

Tylko dzięki utworzeniu sprawnego systemu wsparcia, obejmującego zaangażowanie i współpracę osób, instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny, możliwe będzie sprawne i efektywne realizowanie założeń Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024, a tym samym poprawienie standardu funkcjonowania społecznego przez rodziny zamieszkujące Gminę Opatowiec.

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE

Opracowanie i przyjęcie programu jest obowiązkiem nałożonym na gminy *ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*, która to nakazuje samorządowi podejmowanie działań wspierających wobec rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Zgodnie z powyższą ustawą samorząd gminy powinien realizować następujące zadania:

Do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
  - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 w/w ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 w/w ustawy;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub

przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Zadania zlecone realizowane przez gminę

1. Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy wykonywanie zadań wynikających z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny oraz rządowego programu, o którym mowa w art. 187a ust. 1 w/w ustawy.
2. Gmina realizuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej zgodnie z wytycznymi przekazanymi przez wojewodę.

Podstawa prawna Programu

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 roku, Nr 78 poz. 483),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r., poz. 1372 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r., poz. 447),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r., poz. 1359),
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2021 r., poz. 1915 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r., poz. 1329 z późn. zm).

Program jest także spójny z zapisami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Opatowiec na lata 2016-2022.

II. DIAGNOZA SPOŁECZNO - DEMOGRAFICZNA GMINY OPATOWIEC

Opatowiec to gmina miejsko - wiejska położona w województwie świętokrzyskim. Gmina Opatowiec geograficznie leży w południowej części Wyżyny Małopolskiej przy Ujściu Dunajca do Wisły. Jest jedną z gmin województwa świętokrzyskiego i jedną z pięciu tworzących powiat kazimierski. Zajmuje powierzchnię 6841 ha, zamieszkiwaną przez 3 319 mieszkańców. Gmina składa się z 20 sołectw: *Charbinowice, Chrustowice, Chwalibogowice, Kamienna, Kocina, Kraśniów, Krzczonów, Ksany, Ławy, Mistrzowice, Kęsów, Opatowiec, Podskale, Senisławice, Rogów, Trębaczów, Rzemienowice, Kobiela, Urzuty i Wyszogród*. Gmina ma charakter rolniczy.

Podstawą do określenia działań w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022 -2024 jest charakterystyka społeczno - geograficzna oraz analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Opatowcu, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kazimierzy Wielkiej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz szkół z terenu Gminy Opatowiec.

Poniższe opracowanie przedstawia dane na temat rodzin wymagających wsparcia.

Tabela 1. Liczba ludności Gminy w latach 2019-2021.

ROK	2019	2020	2021
Liczba ludności	3411	3347	3319
Mężczyźni	1716	1657	1633
Kobiety	1695	1690	1686

*wg danych Urzędu Stanu Cywilnego w Opatowcu

Tabela 2. Ludność według ekonomicznych grup wieku w latach 2019-2021.

ROK	2019			2020			2021		
GRUPA	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
PRZEDPRODUKCYJNA	250	229	479	245	228	473	239	229	468
PRODUKCYJNA	1143	883	2026	1081	863	1944	1063	856	1919
POPRODUKCYJNA	311	595	906	331	599	930	331	601	932

*wg danych Urzędu Stanu Cywilnego w Opatowcu

Tabela 3. Poziom bezrobocie w Gminie Opatowiec w latach 2019-2021

ROK	2019	2020	2021
Bezrobotni ogółem	81	88	85
Bezrobotni długotrwale	38	47	52
Bezrobotni z prawem do zasiłku	9	9	4
Osoby bezrobotne będące w szczególnej sytuacji na rynku			
Do 25 roku życia	20	23	26
Powyżej 50 roku życia	16	21	17
Niepełnosprawni	2	2	1

* wg danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kazimierzy Wielkiej

Powyższe tabele obrazują zauważalny od wielu lat spadek liczby ludności na terenie Gminy Opatowiec. Tendencję spadkową wykazują grupy: przedprodukcyjna oraz produkcyjna, natomiast zaobserwować można wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, co świadczy o coraz większej liczbie osób starszych w całej populacji ludności Gminy.

Ogólna liczba bezrobotnych osób na przestrzeni lat 2019-2021 nieznacznie się zmieniała. Widoczny jest wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych. Zwiększyła się również liczba osób bezrobotnych do 25 roku życia. Natomiast zmniejszyła się w 2021 r. liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku, osób powyżej 50 roku życia oraz liczba bezrobotnych osób niepełnosprawnych.

Tabela 4. Rodziny objęte świadczeniami pomocy społecznej w latach 2019 – 2021.

ROK	2019	2020	2021
LICZBA RODZIN	58	53	52
W TYM: LICZBA RODZIN Z DZIEĆMI	16	11	8
W TYM: LICZBA DZIECI W RODZINACH	35	23	16

*wg danych MOPS w Opatowcu

Należy zauważyć, iż rodziny z dziećmi stanowią ok. 24% ogółu rodzin objętych gminnym systemem pomocy społecznej. Zauważalne jest, że liczba rodzin w tym liczba rodzin z dziećmi, w coraz mniejszym stopniu korzystała ze wsparcia MOPS w zakresie świadczeń z pomocy społecznej, co może świadczyć o poprawie sytuacji materialnej rodzin na terenie Gminy Opatowiec.

Z danych będących w posiadaniu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, iż spośród 83 rodzin objętych systemem pomocy społecznej w latach 2019 - 2021, 20 rodzin to rodziny z małoletnimi dziećmi, w których wychowywało się 43 dzieci, a wśród nich:

- a) 4 rodziny to rodziny niepełne,
- b) 9 rodzin borykało się z problemem niepełnosprawności i choroby przewlekłej,
- c) 3 rodziny objęte były procedurą "Niebieskiej Karty",
- d) 7 rodzin doświadczało trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (zagrożonych destabilizacją funkcji opiekuńczo-wychowawczych).

Tabela 5. Liczba dzieci objętych pomocą w formie dożywiania w latach 2019 – 2021.

ROK	2019	2020	2021
LICZBA DZIECI KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY W FORMIE DOŻYWIANIA W SZKOŁACH	26	16	11
WYDATKI NA DOŻYWIANIE DZIECI W SZKOŁACH	8959,30 zł	3808,40 zł	1885,50 zł

*wg danych MOPS w Opatowcu

Jedną z form pomocy oferowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowcu jest dożywianie dzieci w szkołach. Na terenie Gminy Opatowiec funkcjonują dwie szkoły. Szkoła Podstawowa w Opatowcu zatrudnia kucharki, posiada własną kuchnię oraz stołówkę. Szkoła Podstawowa w Krzczonowie zapewnia swoim uczniom gorący posiłek w formie cateringu. Pomoc w formie dożywiania dzieci w szkołach realizowana była w ramach rządowego Programu „Posiłek w szkole i w domu”. Celem Programu było min. ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji.

Tabela 5 pokazuje, że w latach 2020-2021 wyraźnie zmniejszyła się liczba dożywianych dzieci. Wpływ na taką sytuację miała pandemia koronawirusa SARS-COV-2, w wyniku której zastosowane obostrzenia spowodowały, że przez długie okresy dzieci nie uczestniczyły w stacjonarnych zajęciach szkolnych, nauka prowadzona była w sposób zdalny. Zmniejszenie zainteresowania rodziców dożywianiem dzieci w szkołach, było również spowodowane poprawą materialną rodzin.

Tabela 6. Dzieci objęte pomocą w formie świadczenia wychowawczego w latach 2019 – 2021.

ROK	2019	2020	2021
LICZBA DZIECI, NA KTÓRE PRZYNANO ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE	397	411	407
KWOTA WYPŁACONYCH ŚWIADCZEŃ WYCHOWAWCZYCH	1 806 843,10 zł	2 285 779,52 zł	2 248 867,41 zł

Tabela 7. Dzieci objęte pomocą w formie zasiłków rodzinnych w latach 2019 – 2021.

ROK	2019	2020	2021
LICZBA DZIECI, NA KTÓRE PRZYNANO ZASIŁKI RODZINNE	171	151	117
KWOTA WYPŁACONYCH ZASIŁKÓW RODZINNYCH Z DODATKAMI	270 830,28 zł	255 414,96 zł	201 264,58 zł

Tabela 8. Dzieci objęte pomocą w formie świadczenia „Dobry start” w latach 2019 – 2021.

ROK	2019	2020	2021
LICZBA DZIECI, NA KTÓRE PRZYNANO ŚWIADCZENIA RODZINNE	285	284	-
KWOTA WYPŁACONYCH ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH	85 500 zł	85 200 zł	-

Dużym wsparciem dla rodziców z dziećmi w celu poprawy ich sytuacji materialnej były wypłacane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowcu świadczenia wychowawcze, świadczenia rodzinne oraz świadczenie „Dobry start”.

Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Świadczenie wychowawcze przysługuje na wszystkie dzieci do 18. roku życia.

Zasiłki rodzinne mają na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Warunkiem przyznania zasiłku rodzinnego jest spełnienie kryteriów dochodowych o których mowa w ustawie o świadczeniach rodzinnych.

Program „Dobry start” zakłada 300,00 zł jednorazowego wsparcia dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny. Gmina Opatowiec realizowała to zadanie w latach 2019-2020. W wyniku zmian przepisów prawa zadanie to zostało przejęte w 2021 r. przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Tabele 6,7,8 przedstawiają liczbę dzieci na które przyznano wyżej wymienione świadczenia oraz kwoty środków finansowych wypłaconych na ten cel.

Tabela 9. Osoby objęte pomocą w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w latach 2019 – 2021.

ROK	2019	2020	2021
LICZBA OSÓB OBJĘTYCH WSPARCIEM W FORMIE USŁUG OPIEKUŃCZYCH	3	4	7
LICZBA OSÓB OBJĘTYCH WSPARCIEM W FORMIE SPECJALISTYCZNYCH USŁUG OPIEKUŃCZYCH	0	0	0

*wg danych MOPS w Opatowcu

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Jest to forma pomocy przyznawana przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowcu osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy osób drugich, a są tej pomocy pozbawione. Usługami opiekuńczymi mogą również zostać objęte osoby, których najbliższa rodzina nie jest w stanie takiej pomocy zapewnić.

Tutejszy Ośrodek zatrudniał opiekunki, które świadczyły usługi opiekuńcze mieszkańcom Gminy. Z uwagi na starzejące się społeczeństwo liczba osób objętych usługami opiekuńczymi systematycznie wzrasta co obrazuje tabela 9. W celu uzupełnienia wsparcia osób niepełnosprawnych dodatkową pomocą w formie usług asystenckich zostało objętych 8 osób w ramach Programu „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej- edycja 2021” finansowanego w ramach Funduszu Solidarnościowego

Tabela 10. Osoby korzystające ze wsparcia asystenta rodziny w latach 2019-2021.

ROK	2019	2020	2021
LICZBA RODZIN	9	8	7
LICZBA OSÓB W RODZINIE	38	34	26
LICZBA DZIECI W RODZINACH	21	18	13

*wg danych MOPS w Opatowcu

Wsparcie asystenta rodziny przyznawane jest rodzinom, w których występują problemy opiekuńczo – wychowawcze, trudności w spełnianiu funkcji rodzicielskich w prawidłowy sposób.

Zadania asystenta rodziny polegały w szczególności na: wypracowaniu u rodziców właściwych umiejętności i wzorców w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, zacieśnieniu więzi pomiędzy rodzicami i dziećmi, wypracowaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, pomocy i motywowaniu do przezwyciężania nałogów (alkoholizm).

Powyższa tabela obrazuje liczbę rodzin zagrożonych kryzysem, które korzystają ze wsparcia asystenta rodziny. W rodzinach tych prowadzony jest stały monitoring i współpraca z asystentem

rodziny, a także w razie potrzeb z pracownikiem socjalnym.

Jak wynika z tabeli 10 spada liczba rodzin, które wymagają współpracy z asystentem rodziny.

Tabela 11. Liczba zawartych kontraktów socjalnych w latach 2019 – 2021.

ROK	2019	2020	2021
LICZBA ZAWARTYCH W DANYM ROKU KONTRAKTÓW SOCJALNYCH	5	5	4
W TYM: LICZBA KONTRAKTÓW SOCJALNYCH ZAWARTYCH W RODZINACH Z DZIEĆMI	0	0	0

*wg danych MOPS w Opatowcu

Jedną z metod współpracy z rodzinami jest kontrakt socjalny. W celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej pracownik socjalny może zawrzeć kontrakt socjalny z tą osobą lub rodziną w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Jest to specyficzny rodzaj umowy pomiędzy organem pomocy społecznej a osobą ubiegającą się o przyznanie pomocy społecznej, zobowiązuje ona jej strony do pewnych działań, mających służyć poprawie funkcjonowania i sytuacji rodzin.

Z powyższej tabeli, jak również analizy dokumentacji własnej Ośrodka wynika, iż kontrakty socjalne zawierane są najczęściej z osobami samotnie gospodarującymi.

Tabela 12. Dzieci znajdujące się w pieczy zastępczej w latach 2019 – 2021.

ROK	2019	2020	2021
LICZBA DZIECI UMIESZCZONYCH W RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W DANYM ROKU	0	0	0
LICZBA DZIECI PRZEBYWAJĄCYCH W RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ	6	5	5
LICZBA DZIECI UMIESZCZONYCH W INSTYTUCJONALNYCH FORMACH PIECZY ZASTĘPCZEJ W DANYM ROKU	0	0	0
LICZBA DZIECI PRZEBYWAJĄCYCH W INSTYTUCJONALNYCH FORMACH PIECZY ZASTĘPCZEJ	2	2	2
WYDATKI GMINY NA FINANSOWANIE POBYTU DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ	64 576,08 zł	68 098,42 zł	70 421,98 zł

*wg danych PCPR w Kazimierzy Wielkiej oraz Urzędu Miasta i Gminy Opatowiec

Niniejsza tabela obrazuje, że liczba dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w 2020 r. zmniejszyła się o jedną osobę z 6 do 5, natomiast liczba dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej pozostawała bez zmian.

Z powyższych danych widać również, że koszty ponoszone za pobyt dzieci w pieczy

zastępczej systematycznie rosną.

Bardzo ważną informacją wynikającą z powyższego zestawienia jest fakt, że w latach 2019-2021 do pieczy zastępczej nie trafiło żadne dziecko z terenu Gminy, co świadczy, że praca Asystenta rodziny z rodzinami, w których występują problemy opiekuńczo – wychowawcze, trudności w spełnianiu funkcji rodzicielskich w prawidłowy sposób, przynosi wymierne skutki.

Tabela 13. Rodziny zastępcze z terenu Gminy Opatowiec monitorowane przez koordynatora pieczy zastępczej

ROK	2019	2020	2021
LICZBA RODZIN ZASTĘPCZYCH Z TERENU GMINY OPATOWIEC MONITOROWANYCH PRZEZ KOORDYNATORA PIECZY ZASTEPCZEJ	2	2	1

*wg danych PCPR w Kazimierzy Wielkiej

Z powyższej tabeli wynika, że w 2021 r zmniejszyła się na terenie Gminy Opatowiec liczba rodzin które monitorował Koordynator pieczy zastępczej z 2 do 1. Pracę z rodzinami zastępczymi nadzorowana jest i prowadzona przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kazimierzy Wielkiej

Tabela 14. Podnoszenie kompetencji rodzin w zakresie prawidłowego pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczej poprzez konsultacje i poradnictwo w latach 2019 – 2021.

ROK	2019	2020	2021
LICZBA UDZIELONYCH PORAD - PCPR	2	2	1
LICZBA UDZIELONYCH PORAD - SZKOŁY	10	11	11

*wg danych PCPR w Kazimierzy Wielkiej, Szkoły Podstawowej w Opatowcu

Szkolenia, warsztaty oraz grupy wsparcia oferowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kazimierzy Wielkiej są organizowane zgodnie z potrzebami rodzin zastępczych. Organizowane są spotkania i porady ze specjalistami różnych dziedzin, m. in. z psychologami, radcami prawnymi, przedstawicielami Policji, ratownikami medycznymi. Rodziny zastępcze prócz podnoszenia kompetencji wychowawczych mają możliwość wymiany doświadczeń.

W Szkole Podstawowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Opatowcu podczas zebrań z rodzicami prowadzone są pedagogizacje na tematy związane z podniesieniem kompetencji rodzin w zakresie prawidłowego pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Poza wsparciem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie bardzo ważnym elementem wspierania rodzin, podnoszenia ich kompetencji w zakresie prawidłowego pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczej jest wsparcie asystenta rodziny, który podczas praktycznie każdej wizyty w środowisku udziela wieloaspektowej pomocy, poradnictwa, bezpośrednio rodzinom, które

przeżywają trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Tabela 15. Organizacja i finansowanie kosztów szkoleń pracowników socjalnych i asystentów rodziny w latach 2019 – 2021.

ROK	2019	2020	2021
LICZBA SZKOLEŃ, W KTÓRYCH UCZESTNICZYŁ ASYSTENT RODZINY	1	0	1
LICZBA SZKOLEŃ, W KTÓRYCH UCZESTNICZYŁ PRACOWNIK SOCJALNY	9	3	5
LICZBA ASYSTENTÓW RODZINY UCZESTNICZĄCYCH W SZKOLENIACH	1	0	1
LICZBA PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH UCZESTNICZĄCYCH W SZKOLENIACH	3	2	2

*wg danych MOPS w Opatowcu

Tabela 16. Doskonalenie kadry w zakresie specjalistycznej pomocy dziecku i rodzinie w latach 2019-2021.

ROK	2019	2020	2021
LICZBA SPOTKAŃ SZKOLEŃ I KONFERENCJI ORGANIZOWANYCH PRZEZ PCPR DLA PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH I ASYTENTÓW RODZINY	3	3	3

*wg danych PCPR w Kazimierzy Wielkiej oraz MOPS w Opatowcu

Ważnym elementem skutecznej polityki wspierania rodziny jest stałe podnoszenie kwalifikacji i wiedzy osób bezpośrednio współpracujących z rodzinami przeżywającymi problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Powyższe tabele nr 15 oraz 16 obrazują uczestnictwo asystenta rodziny oraz pracowników socjalnych w szkoleniach, konferencjach, warsztatach z zakresu realizowanych zadań.

Tabela 17. Placówki wsparcia dziennego w latach 2019 – 2021.

ROK	2019	2020	2021
LICZBA PLACÓWEK WSPARCIA DZIENNEGO	2	2	2
LICZBA DZIECI KORZYSTAJĄCYCH Z OFERTY PLACÓWEK WSPARCIA DZIENNEGO	30	30	30
LICZBA DZIECI KORZYSTAJĄCYCH Z OFERTY ŚWIETLIC SZKOLNYCH	197	170	118

*wg danych MOPS w Opatowcu oraz szkół z terenu Gminy Opatowiec

Na terenie Gminy Opatowiec znajdują się dwie placówki wsparcia dziennego działające w formie świetlic podwórkowych, o nazwie: "14 Drużyna Harcerska", "14 Drużyna Wielopoziomowa". Każda z drużyn liczy po 15 dzieci. Harcerze biorą udział w wielu przedsięwzięciach, takich jak np. wolontariat, uroczystości patriotyczne, rajdy, wycieczki.

Analiza tabeli pokazuje, że dużym zainteresowaniem cieszy się oferta świetlic szkolnych. co może świadczyć, że jest to bardzo potrzebna forma wsparcia dla dzieci na terenie Gminy Opatowiec, którą należy dalej kontynuować. W 2021 r. zauważalny jest spadek liczby uczniów korzystających z świetlicy szkolnej, jednakże fakt ten wynika z ograniczeń na terenie szkoły związanych z pandemią koronawirusa SARS-COV-2.

Tabela 18. Realizacja programów edukacyjno – profilaktycznych skierowanych do dzieci i rodziców w latach 2019 - 2021

ROK	2019	2020	2021
LICZBA PROGRAMÓW EDUKACYJNO – PROFILAKTYCZNYCH SKIEROWANYCH DO DZIECI ORAZ RODZICÓW	7	7	9

*wg danych szkół z terenu Gminy Opatowiec

Szkoła Podstawowa w Opatowcu oraz Szkoła Podstawowa w Krzczonowie od wielu lat realizuje własne programy profilaktyczne i wychowawcze. Szkoła Podstawowa w Opatowcu realizowała również takie programy jak: „Narkotykom STOP!”, „Zachowaj trzeźwy umysł”, „Trzymaj formę”. Program „Nie pal przy mnie proszę” był realizowany zarówno w szkole w Opatowcu jak i w Krzczonowie.

Tabela 19. Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców, monitorowanie terapii w latach 2019 – 2021.

ROK	2019	2020	2021
LICZBA RODZIN Z DZIEĆMI OBJĘTYCH WSPARCIEM GKRPA	3	3	4
W TYM: LICZBA RODZIN, KTÓRYCH CZŁONKOWIE UCZESTNICZYLI W TERAPII UZALEŻNIEŃ, W WYNIKU SKIEROWANIA PRZEZ GKRPA	3	1	4
LICZBA RODZIN OBJĘTYCH WSPARCIEM ASYSTENTA RODZINY, W KTÓRYCH POJAWIA SIĘ PROBLEM NADUŻYWANIA ALKOHOLU	5	4	4

*wg danych GKRPA w Opatowcu oraz MOPS w Opatowcu

Powyższa tabela przedstawia liczbę rodzin z dziećmi, które objęte były działaniami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Opatowcu.

Za rodzinę z problemem alkoholowym uważa się rodzinę, w której choćby jedna osoba pije w sposób przynoszący szkodę. Głównie dotyczy to rodzin, w których ktoś jest uzależniony od alkoholu. Człowiek pijący w sposób uzależniony lub nadmierny dostarcza wszystkim innym problemów życiowych, finansowych i emocjonalnych, co sprawia, że cała rodzina boryka się z szeroko rozumianym "problemem alkoholowym". Dlatego też członkowie tychże rodzin kierowani byli do uczestnictwa w terapii uzależnień.

Zauważyć należy także, ponad 50% rodzin, z którymi współpracuje asystent rodziny boryka się z problemem alkoholowym.

Tabela 20. Liczba dzieci objętych pomocą w formie stypendium szkolnego w latach 2019 – 2021.

ROK	2019	2020	2021
LICZBA DZIECI OBJĘTYCH POMOCĄ W FORMIE STYPENDIUM SZKOLNEGO	15	4	5
KWOTA WYPŁACONYCH STYPENDIÓW SZKOLNYCH	19 025,61zł	5 952,00 zł	4 960,00 zł

*wg danych MOPS w Opatowcu

Tabela 21. Liczba dzieci objętych pomocą w formie zasiłku szkolnego w latach 2019 – 2021.

ROK	2019	2020	2021
LICZBA DZIECI OBJĘTYCH POMOCĄ W FORMIE ZASIŁKU SZKOLNEGO	0	0	0
KWOTA WYPŁACONYCH ZASIŁKÓW SZKOLNYCH	0	0	0

*wg danych MOPS w Opatowcu

Tabele od nr 20 do nr 21 obrazują wsparcie finansowe kierowane jako wsparcie dla uczniów, pomoc materialna o charakterze socjalnym w formie stypendium szkolnego realizowana jest przez Ośrodek Pomocy Społecznej dla rodzin spełniających kryterium dochodowe obowiązujące w pomocy społecznej. Zauważalna jest w 2020 r. o 2021 tendencja spadkowa, liczby dzieci objętych tą formą wsparcia, co tylko potwierdza, że rodziny wykazują coraz większe dochody, powodujące przekroczenie kryterium dochodowego uprawniającego do pomocy.

Tabela 22. Uczestnictwo uczniów z terenu Gminy Opatowiec w koloniach, obozach, wycieczkach w latach 2019 – 2021.

ROK	2019	2020	2021
LICZBA DZIECI UCZESTNICZĄCYCH W KOLONIACH, OBOZACH	7	12	5
W TYM: LICZBA DZIECI Z RODZIN DYSFUNKCYJNYCH	0	0	0
LICZBA WYCIECZEK DLA UCZNIÓW	1	0	0
LICZBA UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W WYCIECZKACH	200	0	0
W TYM: LICZBA UCZNIÓW Z RODZIN DYSFUNKCYJNYCH	0	0	0

*wg danych szkół z terenu Gminy Opatowiec

Uczestnictwo dzieci w wycieczkach szkolnych w 2019 cieszyło się dużym zainteresowaniem. W latach 2020-2021 z uwagi na pandemię koronawirusa SARS-COV-2 zawieszono organizację wycieczek szkolnych, tylko nieliczna grupa dzieci uczestniczyła w obozach i koloniach.

III. ANALIZA SWOT

W celu opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022 – 2024 dokonano analizy SWOT jako narzędzia identyfikacji i usystematyzowania mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń obszaru Gminy Opatowiec. Szczegóły analizy przedstawiono w poniższej tabeli:

WSPARCIE RODZINY NA TERENIE GMINY OPATOWIEC	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Opatowiec do 2022 r.	1. Zagrożenie ubóstwem
2. Doświadczenie, wiedza i systematycznie podnoszone kwalifikacje przez pracowników działających na rzecz rodziny	2. Łatwy dostęp do środków psychoaktywnych, alkoholu i narkotyków.
3. Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników pomocy społecznej, policji, pracowników oświaty	3. Wysokie koszty utrzymania rodzin

4. Baza instytucji wspierających rodzinę min. MOPS, PCPR, OIK, policja, sąd, placówki oświatowe	4. Wzrost liczby zadań zleconych samorządom gminnym
5. Aktywne i skuteczne działanie Zespołu Interdyscyplinarnego na rzecz rodzin doznających przemocy w rodzinie	5. Bierna postawa członków rodzin wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc w tym zakresie, lekceważenie problemu
6. Aktywna działalność GKRPA i Punktu Konsultacyjnego ds. uzależnień i przemocy	6. Brak dostatecznej infrastruktury społecznej: mieszkań chronionych, socjalnych, żłobków i klubów dziecięcych (dla dzieci do lat 3)
7. Zabezpieczenie w budżecie środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczę zastępczą (zatrudnienie asystenta rodziny)	7. Niski poziom aktywności klientów pomocy społecznej w zakresie wykorzystania własnych zasobów i możliwości w przewycięzaniu sytuacji kryzysowych, niechęć do zmiany dotychczasowego stylu życia
8. Oferta wsparcia socjalnego, psychologicznego, terapeutycznego i prawnego dla rodzin i osób przeżywających problemy	8. Niedostateczna liczba organizacji pozarządowych działających na terenie gminy, powiatu działających na rzecz dziecka i rodziny
9. Działalność placówek oświatowych, placówek wsparcia dziennego, organizacji pozarządowych	9. Brak świetlic socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży, realizujących dodatkowe zajęcia dla dzieci w godzinach popołudniowych
10. Funkcjonowanie placówek służby zdrowia na terenie gminy	10. Brak wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych
11. Wprowadzenie programów edukacyjna – profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach min. profilaktyka jamy ustnej, nauka pływania itp.	11. Przedłużające się procedury podczas postępowań w sądzie (min. sprawy alimentacyjne)
12. Realizacja wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” finansującego dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolach	12. Brak pedagogów szkolnych w placówkach oświatowych

13. Oferta zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży	13. Zbyt mała liczba rodzin zastępczych, w tym zawodowych
14. Dostępność usług opiekuńczych świadczonych osobom i rodzinom na terenie całej gminy	14. Mentalność małych środowisk – stereotypy blokujące z korzystania z usług specjalistów
15. Oferta sportowa, kulturalna – oświatowa, dobra baza lokalowa (świetlice wiejskie, boiska, Gminny Ośrodek Sportu, Instytucja Kultury – Gminna Biblioteka Publiczna)	
17. Małe lokalne środowisko, niska przestępczość, podtrzymywanie tradycji przez rodziny, jednolita społeczność wyznaniowa	
18. Utworzenie Klubu Seniora w ramach projektu pn. „, Utworzenie Ośrodka Wsparcia – Klubu seniora w Gminie Opatowiec” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w Ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 -2020	
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Wzrost świadomości dotyczącej wiedzy na temat wypełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez rodziny	1. Zanik więzi i tradycji rodzinnych
2. Wzrost świadomości i umiejętności korzystania przez rodziny z różnych dostępnych form pomocy i wsparcia	2. Konsumpcyjny styl życia
3. Poprawa jakości funkcjonowania rodziny w środowisku lokalnym - gminnym	3. Występowanie zjawiska przerzucania odpowiedzialności za wychowanie dzieci na inne podmioty i instytucje

4. Poprawa sytuacji bytowej dziecka poprzez kształtowanie ogólnokrajowej polityki prorodzinnej	4. Rozpad związków (rozwoły, separacje, wyjazdy za granicę)
5. Pozyskiwanie środków pozabudżetowych na przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu	5. Istnienie zjawisk patologicznych (przemoc, narkomania , alkoholizm, inne uzależnienia)
6. Rozszerzenie oferty aktywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież z terenu Gminy Opatowiec	6. Brak zainteresowania rodziców problemami dziecka i formą spędzania przez nie wolnego czasu
7. Efektywniejsza współpraca rodzin niewydolnych wychowawczo z pracownikiem socjalnym, asystentem rodziny	7. Demoralizacja dzieci i młodzieży
8. Zintensyfikowanie współpracy jednostek pomocy społecznej z Sądem, z Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, z placówkami oświaty, ze służbą zdrowia, oraz organizacjami pozarządowymi	8. Stereotypowe myślenie rodzin na temat instytucji, organizacji pozarządowych udzielającej wsparcia i pomocy
9. Zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych	9. Występowanie syndromu „dziedziczenia biedy” i "bezzradności społecznej"
10. Zmiana nastawienia rodzin wykluczonych tj. postaw roszczeniowych na współpracę	10. Brak umiejętności szukania przez rodziny pomocy w sytuacjach kryzysowych i ryzykownych
11. Promocja zachowań prorodzinnych, realizacja programów profilaktycznych promujących zdrowy styl życia, realizacja programów osłonowych na rzecz rodziny.	11. Starzenie się społeczeństwa
12. Realizacja programów profilaktyczno – wychowawczych skierowanych do dzieci i młodzieży	12. Ograniczanie środków finansowych z budżetu państwa na zadania realizowane przez gminę

13. Realizacja programów (projektów) współfinansowanych ze środków zewnętrznych w tym środków z Unii Europejskiej.	13. Niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
--	---

IV. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem przewidzianym do realizacji na lata 2022-2024. Głównym założeniem Programu jest **stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia rodziny poprzez działanie mające służyć:**

- wspieraniu potencjału rozwojowego rodziny biologicznej na wczesnym etapie jej funkcjonowania,
- wzmocnieniu systemu gwarantującego prawidłowy proces wychowawczy oraz ochrony dzieci przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i wykluczeniem,
- poprawie sytuacji dziecka w środowisku szkolnym poprzez wzbogacanie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów wymagających pomocy,
- zwiększeniu poziomu bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i rodziny poprzez prowadzenie stosownych działań profilaktyczno - edukacyjno - wychowawczych w środowisku,
- zapobieganiu powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz skuteczne reagowanie w sytuacjach już zaistniałych poprzez udzielanie wielopłaszczyznowego wsparcia.

Zasadą nadrzędną Programu jest ścisła współpraca podmiotów działających na rzecz dzieci i rodzin, co gwarantuje skuteczność podejmowanych działań. Zakłada się, że skuteczność działań w zakresie przeciwdziałania dysfunkcji rodziny będzie osiągnięta w szczególności poprzez wczesne podejmowanie działań profilaktycznych przed wystąpieniem problemu oraz pracę z dziećmi oraz ich rodzicami w ich środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym.

Celem działań jest zapobieganie powstawaniu sytuacji mających niekorzystny wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodziny, wsparcie jej w zakresie występujących niedomagań, zabezpieczenie potrzeb, wpływanie na poprawę trybu i jakości życia, pomoc we wzmocnieniu jej wydolności opiekuńczo-wychowawczej oraz w sytuacjach zagrożenia dobra dziecka.

V. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu są głównie rodziny wychowujące dzieci oraz rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zagrożone ubóstwem, problemem uzależnienia, a także rodziny dotknięte przemocą.

VI. CELE PROGRAMU

CEL GŁÓWNY:

Stworzenie spójnego i stabilnego systemu wspierania dziecka i rodziny w Gminie Opatowiec.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin		
Zadania	Wskaźniki realizacji zadań	Realizatorzy
1. Systematyczne diagnozowanie warunków życia rodzin, ich potrzeb i oczekiwań oraz udzielanie im stosownej pomocy,	1. Liczba wizyt w rodzinach – liczba sporządzonych wywiadów środowiskowych	1. MOPS, 2. Urząd Miasta i Gminy, 3. Placówki oświatowe, 4. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.
2. Zapewnienie bezpieczeństwa materialno-bytowego rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej której nie są w stanie pokonać wykorzystując własne możliwości,	2. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną, kwota przyznanych świadczeń	
3. Objęcie pomocą dzieci w szczególności w formie dożywiania, zaopatrzenia w podręczniki szkolne, organizowanie wycieczek w okresie wolnym od nauki, umożliwianie korzystania z organizowanych form spędzania czasu wolnego,	3. Liczba dzieci objętych pomocą w formie dożywiania, wyprawki szkolnej, stypendium szkolnego, liczba dzieci	

	uczestniczących w koloniach, obozach, wycieczkach	
4. Praca z rodziną poprzez prowadzenie pracy socjalnej przez pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej	4. Liczba rodzin objętych pomocą w formie pracy socjalnej	
5. Zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych rodzinom tego wymagającym,	5. Liczba rodzin, którym przyznano dodatek mieszkaniowy	
6. Monitoring funkcjonowania i wydolności opiekuńczo-wychowawczej rodzin oparty na zaangażowaniu i współpracy wszystkich podmiotów działających na rzecz dobra i bezpieczeństwa dziecka i rodziny,	6. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, liczba rodzin zastępczych monitorowanych przez koordynatora pieczy zastępczej	
7. Zapewnienie rodzinom specjalistycznego poradnictwa i wsparcia,	7. Liczba udzielonych porad przez specjalistów	
8. Podejmowanie działań w zakresie aktywności społeczno- zawodowej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym celem umożliwienia podjęcia zatrudnienia.	8. Liczba zawartych kontraktów socjalnych mających na celu wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu (część B)	

2. Wspomaganie potencjału rozwojowego rodziny

Zadania	Wskaźniki realizacji zadań	Realizatorzy
1. Wspieranie i propagowanie różnych form	1,2 .Liczba	1. MOPS,

<p>aktywności społecznej działającej na rzecz wspomagania rodzin oraz umacniania w nich więzi rodzinnych,</p> <p>2. Promowanie wartości rodzinnej poprzez organizowanie spotkań edukacyjnych mających na celu wymianę doświadczeń, uczenie i pogłębianie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, poprawianie relacji rodzic-dziecko,</p> <p>3. Prowadzenie kampanii medialnych (ulotki, plakaty) na rzecz umacniania rodziny i przeciwdziałania powstawania dysfunkcji,</p>	<p>zorganizowanych w gminie przedsięwzięć na rzecz wzmocnienia i spajania rodziny (np. festyny, rozgrywki sportowe)</p> <p>3. Liczba upowszechnionych informacji o kampaniach</p>	<p>2. SIK - GBP</p> <p>3. Placówki oświatowe,</p> <p>4. Ośrodki zdrowia,</p> <p>5. Zespół Interdyscyplinarny,</p> <p>6. GKRPA.</p>
<p>4. Podejmowanie działań na rzecz powrotu do rodziny naturalnej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej,</p>	<p>4. Liczba rodziców biologicznych, z którymi współpracuje asystent rodziny</p>	
<p>5. Zapewnienie opieki nad dziećmi rodziców pracujących,</p>	<p>5. Liczba dzieci w przedszkolach</p>	
<p>6. Tworzenie i współfinansowanie placówek wsparcia dziennego,</p> <p>7. Realizacja na terenie gminy programów zdrowotnych,</p>	<p>6. Liczba dzieci korzystających z oferty placówek wsparcia dziennego, kwota środków wydatkowanych na działania placówek</p> <p>7. Liczba realizowanych programów zdrowotnych</p>	
<p>8. Udział Gminy w rządowych i innych programach wspierania rodzin,</p>	<p>8. Liczba realizowanych programów wspierania rodzin</p>	
<p>9. Podejmowanie działań przeciwdziałających</p>	<p>9. Liczba rodzin</p>	

przemocy w rodzinie i uzależnieniom,	objętych procedurą „Niebieskiej karty“ oraz wsparciem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
10. Doskonalenie zawodowe pracowników podmiotów zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie, 11. Rozwój i wykorzystywanie gminnej bazy sportowej w celach aktywności ruchowej i rekreacyjnej	10. Liczba szkoleń pracowników socjalnych oraz asystenta rodziny 11. Liczba dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych formach aktywności ruchowej i rekreacyjnej	

3. Wspomaganie dziecka w środowisku szkolnym

Zadania	Wskaźniki realizacji zadań	Realizatorzy
1. Wzbogacanie i rozszerzanie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów uzdolnionych,	1. Liczba zajęć dla uczniów uzdolnionych	1. Placówki oświatowe.
2. Wspieranie potrzeb edukacyjnych dzieci niepełnosprawnych,	2. Liczba dzieci niepełnosprawnych objętych wsparciem ze strony szkoły	
3. Wspieranie inicjatyw służących wszechstronnemu rozwojowi dzieci i młodzieży, w tym udział placówek oświatowych w projektach,	3. Liczba realizowanych projektów	
4. Realizowanie przez szkołę programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży oraz programów edukacyjno-	4. Liczba realizowanych programów	

wychowawczych przeciwdziałających patologiom społecznym,		
5. Udzielanie psychologicznego wsparcia uczniom znajdujących się w sytuacjach tego wymagających oraz ich rodzicom,	5. Liczba udzielonych porad przez psychologa	
6. Podejmowanie przez szkołę współpracy z innymi podmiotami w zakresie rozwiązywania problemów uczniów z rodzin niedomagających,	6. Ilość podjętych przez szkołę współprac	
7. Prowadzenie świetlic szkolnych oraz organizowanie tam zajęć i pomocy dla uczniów,	7. Liczba uczniów korzystających z oferty świetlic szkolnych	
8. Organizowanie dodatkowych zajęć wyrównujących (dydaktyczno – wychowawczych) dla uczniów z trudnościami w nauce,	8. Liczba zorganizowanych zajęć dodatkowych dla uczniów z trudnościami w nauce	
9. Organizowanie poradnictwa i konsultacji dla rodziców ze specjalistami,	9. Liczba zorganizowanych konsultacji	
10. Podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów społecznych poprzez prowadzenie w szkole programów profilaktycznych dotyczących uzależnień, agresji, radzenia sobie ze stresem.	10. Liczba zorganizowanych programów profilaktycznych, pogadanek z uczniami	

4. Opieka nad dziećmi z rodzin niewydolnych wychowawczo

Zadania	Wskaźniki realizacji zadań	Realizatorzy
1. Praca socjalna z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo – wychowawcze, prowadzona przez pracownika socjalnego,	2. Liczba monitorowanych rodzin,	1. MOPS, 2. Placówki oświatowe.

2. Zatrudnienie asystenta rodziny w przypadku zagrożenia odebraniem dziecka do pieczy zastępczej lub umożliwienia powrotu dziecka do rodziny naturalnej,	2. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	
3. Podejmowanie działań w celu zapewnienia nadzoru kuratora nad nieletnimi pozbawionymi dostatecznej opieki ze strony rodziców,	3. Liczba wniosków do Sądu o wgląd w sytuację dziecka	
4. Prowadzenie monitoringu dziecka w rodzinie dotkniętej sytuacją kryzysową,	4. Liczba monitorowanych rodzin	
5. Organizowanie wobec dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo w szkole dostępnych form wsparcia (kółka zainteresowań, zajęcia wyrównawcze i inne).	5. Liczba dzieci objętych wsparciem	

5. Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży oraz zapobieganie uzależnieniom i zjawiskom przemocy

Zadania	Wskaźniki realizacji zadań	Realizatorzy
1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży,	1. Liczba kampanii informacyjnych, pogadanek z uczniami	1. MOPS,
2. Udzielanie pomocy rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym oraz zjawiskiem przemocy,	2. Liczba rodzin korzystający z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu oraz przemocy	2. Placówki oświatowe,
3. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu,	3. Liczba osób uczestniczących w terapii alkoholowej	3. Punkt Konsultacyjny ds. uzależnień i przemocy,
		4. Zespół Interdyscyplinarny.

	w Punkcie Konsultacyjnym ds. Przemocy i uzależnień	
4. Organizowanie prelekcji w szkołach przez specjalistów zajmujących się rozwiązywaniem problemów w zakresie uzależnień i przemocy,	4. Liczba zorganizowanych prelekcji	
5. Promowanie pozytywnych wzorców zachowań poprzez organizowanie w szkole zajęć, imprez, prelekcji, itp. ukierunkowanych na wspieranie, profilaktykę, rozwój i prawidłową postawę społeczną młodego człowieka,	5. Liczba zorganizowanych w szkole zajęć, imprez, prelekcji, itp.	
6. Systematyczne szkolenie nauczycieli w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i innym patologiom społecznym	6. Ilość zorganizowanych szkoleń dla nauczycieli	
7. Monitorowanie zjawiska krzywdzenia dzieci i młodzieży,	7. Liczba procedur „Niebieskiej karty“ w rodzinach z dziećmi	

VII. ZASOBY

Podmioty realizujące zadania w obszarze wspierania rodziny oraz inne partnerskie instytucje i organizacje wspomagające:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kazimierzy Wielkiej
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kazimierzy Wielkiej
- Urząd Miasta i Gminy w Opatowcu
- Komenda Powiatowa Policji w Kazimierzy Wielkiej
- Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Opatowcu
- Sąd Rejonowy w Kazimierzy Wielkiej
- Kuratorzy Sądowi
- Ośrodki zdrowia

- Placówki oświatowe
- Punkt Konsultacyjny ds. uzależnień i przemocy w Opatowcu
- specjaliści i terapeuci

VIII. PRZEWIDYWANE EFEKTY

Przewidywanymi efektami zaplanowanych działań są:

- polepszenie funkcjonowania dziecka i rodziny w środowisku rodzinnym,
- poprawa bezpieczeństwa dziecka i rodziny,
- wzrost świadomości dotyczącej roli i funkcji rodziny,
- wsparcie i zaspokajanie potrzeb dzieci i rodzin w zakresie opieki i wychowania,
- stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo - wychowawcze,
- ograniczenie szerzenia się patologii,
- zminimalizowanie negatywnych zachowań wśród dzieci i młodzieży,
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego dzieci i rodzin,
- ograniczenie powstawania sytuacji kryzysowych rodzin wymagających interwencji służb pomocowych,
- ochrona dzieci przed umieszczeniem w pieczy zastępczej,

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja Programu będzie odbywać się w zakresie posiadanych środków budżetu Gminy, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych, dodatkowych źródeł.

X. MONITORING I EWALUACJA

Gminny Program Wspierania rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał *ewaluacji* w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się sprawami rodziny. Ewaluacja Programu ma na celu sprawdzenie, czy zostały wykonane zaplanowane działania oraz jaki jest wynik zrealizowanych przedsięwzięć. Posłuży sprawdzeniu efektywności i skuteczności przyjętych założeń.

Ewaluacja programu będzie odbywać się na bieżąco przez cały czas. Monitoring będzie

polegał na zbieraniu i ocenie danych pod kątem realizacji celów programu. Pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji, które będą wykorzystane podczas planowania dalszych działań i doskonalenia dotychczas ustalonych. Planowane działania będą wpisane w formie zadań do wykonania przez poszczególne instytucje i organizacje realizujące program.

Analiza i ocena zebranych informacji pozwoli na planowanie dalszych działań oraz doskonalenie działań dotychczas ustalonych. Zgodnie z art. 179 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej w terminie do dnia 31 marca każdego roku Burmistrz składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z ich realizacją.

Koordynacją w zakresie realizacji Programu zajmuje się Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowcu.

XI. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 jest kontynuacją Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Opatowiec na lata 2019-2021. Program zgodny jest z kierunkiem i działaniami określonymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Opatowiec na lata 2016 - 2022. Program zakłada tworzenie optymalnych warunków dla właściwego funkcjonowania rodzin na terenie Miasta i Gminy Opatowiec oraz poprawy stylu i jakości ich życia.

Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny a przed rodziną będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku i poczucie odpowiedzialności przy wykorzystywaniu też własnej aktywności i potencjału jaki posiada.

Niezwykle istotnym elementem powodzenia w zakresie realizacji niniejszego Gminnego Programu Wsparcia Rodziny na lata 2022-2024 jest ścisła współpraca podmiotów zajmujących się sprawami rodziny a przede wszystkim podejmowanie stosowanych działań w sposób interdyscyplinarny.

Spis tabel:

Tabela 1. Liczba ludności Gminy w latach 2019-2021.

Tabela 2. Ludność według ekonomicznych grup wieku w latach 2019-2021.

Tabela 3. Poziom bezrobocia w Gminie Opatowiec w latach 2019-2021.

Tabela 4. Rodziny objęte świadczeniami pomocy społecznej w latach 2019-2021.

Tabela 5. Liczba dzieci objętych pomocą w formie dożywiania w latach 2019-2021.

Tabela 6. Dzieci objęte pomocą w formie świadczenia wychowawczego w latach 2019-2021.

Tabela 7. Dzieci objęte pomocą w formie zasiłków rodzinnych w latach 2019-2021.

Tabela 8. Dzieci objęte pomocą w formie świadczenia

Tabela 9. Osoby objęte pomocą w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w latach 2019-2021.

Tabela 10. Osoby korzystające ze wsparcia asystenta rodziny w latach 2019-2021.

Tabela 11. Liczba zawartych kontraktów socjalnych w latach 2019-2021.

Tabela 12. Dzieci znajdujące się w pieczy zastępczej w latach 2019-2021.

Tabela 13. Posiedzenia/ spotkania Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2019-2021.

Tabela 14. Podnoszenie kompetencji rodzin w zakresie prawidłowego pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczej poprzez konsultacje i poradnictwo, szkolenia i warsztaty w latach 2019-2021.

Tabela 15. Organizacja i finansowanie kosztów szkoleń asystentów rodziny w latach 2019-2021.

Tabela 16. Doskonalenie kadry w zakresie specjalistycznej pomocy dziecku i rodzinie w latach 2019-2021.

Tabela 17. Tworzenie placówek wsparcia dziennego w latach 2019-2021.

Tabela 18. Realizacja programów edukacyjno – profilaktycznych skierowanych do dzieci i rodziców w latach 2019-2021.

Tabela 19. Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców, monitorowanie terapii w latach 2019-2021.

Tabela 20. Liczba dzieci objętych pomocą w formie stypendium szkolnego w latach 2019-2021.

Tabela 21. Liczba dzieci objętych pomocą w formie zasiłku szkolnego w latach 2019-2021.

Tabela 22. Uczestnictwo uczniów z terenu Gminy Opatowiec w koloniach, obozach, wycieczkach w latach 2019-2021.

Wykaz zastosowanych skrótów:

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowcu

SIK - GBP – Samorządowa Instytucja Kultury pod nazwą Gminna Biblioteka Publiczna

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

OIK – Ośrodek Interwencji Kryzysowej